

Vreugde om Libeskind 2.0

AMSTERDAM

Vraag architect Daniel Libeskind om opnieuw een monument te ontwerpen voor de Nederlandse slachtoffers van de Holocaust en er komt op de nieuwe locatie iets heel anders uit zijn koker:

PATRICK MEERSHOEK

Als een naar eigen zeggen intens gelukkig man verrichtte voorzitter Jacques Grishaver van het Nederlands Auschwitz Comité gistermiddag in het Tropeninstituut de aftrap van de presentatie. Na tien jaar strijd, zoals Grishaver het uitdrukte, lijkt de grote wens van een monument voor alle Nederlandse slachtoffers van de Holocaust nu toch werkelijk binnen handbereik te komen.

Nadat het stadsbestuur eerder dit jaar het licht op groen had gezet voor het plantsoen aan de Weesperstraat als locatie, kon gisteren in het Tropeninstituut het ontwerp voor het monument worden getoond. Een ontwerp van de gerenommeerde Amerikaanse architect Daniel Libeskind, die eerder zijn handtekening zette onder het Joods Museum in Berlijn en het nieuwe World Trade Center in New York.

Wertheimpark

Het was het tweede ontwerp dat Libeskind inleverde. Zijn eerste plan voor een monument in het Wertheimpark kon de prullenbak in, nadat de buurt massaal in verzet was gekomen tegen wat zij ervoeren als een te drastische ingreep in het kleine park.

De Amerikaan begon helemaal opnieuw en presenteerde gisteren een gedenkteken dat in niets op zijn voorganger lijkt. Afgezien dan van de namen van de 103.000 Nederlandse slachtoffers van de Holocaust. In het nieuwe ontwerp is de namenwand vervangen door 103.000 bakstenen - elk met een naam en een sterfdatum - die samen het Hebreeuwse woord voor gedenken dragen, uitgevoerd in staal. De vier letters weerspiegelen de omgeving en maken zo verbinding, legde Libeskind uit, tussen de namen en de hemel.

Extra stenen

Een hachelijk aspect van een namenmonument is het gegeven dat de namen voor de eeuwigheid in steen worden vastgelegd, terwijl er - al die jaren na de oorlog - nog steeds nieuwe namen bijkomen. Om die reden zijn duizend extra stenen in het ontwerp opgenomen, beschikbaar voor nu nog onbekende slachtoffers uit de gemeenschap van Sinti of Roma, Jehova's Getuigen, Joden of andere groepen vervolgd.

Ook het nieuwe ontwerp legt een flink beslag op de beschikbare ruimte, maar het grote voordeel van het plantsoen tussen de Nieuwe Herengracht en de Nieuwe Keizersgracht is dat er nauwelijks omwonenden zijn. De enige buurman, de Protestantse Diaconie met zijn prachtige tuin, heeft zijn steun al uitgesproken. Vandaar dat voorzitter Grishaver verwacht dat het monument begin 2018 kan worden onthuld.

Voor die tijd moet er nog wel geld op tafel komen. Alle Nederlanders worden door het comité uitgenodigd om een steen te adopteren voor 50 euro. Ook het bedrijfsleven zal worden aangesproken, net als de regering en de gemeente Amsterdam. "De overheid is schatplichtig," zei Grishaver. "Er is in de oorlog niets, of in elk geval niet genoeg gedaan om de levens van deze landgenoten te redden."